

Особливості розвитку регіонів

Враховуючи весь обсяг проблем, з якими кредитні спілки стикнулись у 2015 році, варто зупинитись на певних регіональних особливостях.

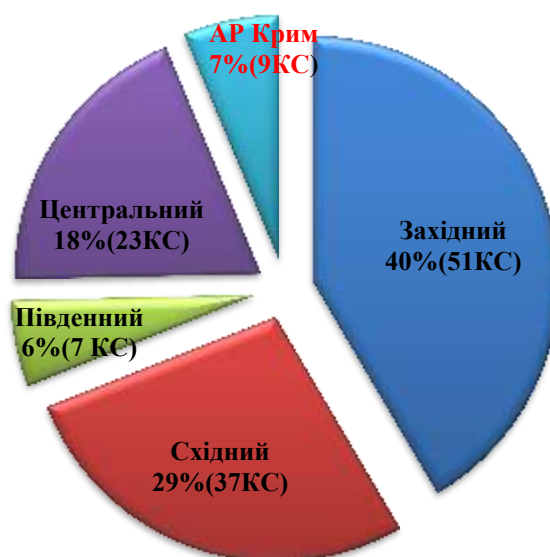

Рис. 1. Регіональна структура членів ВАКС

Членами ВАКС станом на 01.01.2016 року є 124 кредитні спілки.

Найбільше кредитних спілок – членів ВАКС (51 КС) знаходиться на заході України, найменше (7 КС) – на півдні. Кредитні спілки – члени ВАКС східного регіону займають 29% (37 КС) у загальному членстві асоціації. У центральному регіоні працюють 23 кредитні спілки, які є членами ВАКС (рис.1).

Зазначимо, що у зв'язку з анексією АР Крим та окупованою частиною Східного регіону, дані по 21 кредитних спілках асоціації не враховуються.

Однак, найбільшу активність в кредитній діяльності протягом 2015 року продемонстрували кредитні спілки східного регіону України, тоді як у 2014 році саме цей регіон мав найбільш негативні показники. Таке падіння показників регіону у 2014 році є наслідком початку воєнних дій на Сході.

Отже, за 2015 рік обсяг кредитування кредитними спілками – членами ВАКС східного регіону скоротився на 6,1% порівняно з 42% у 2014 році.

Кредитування своїх членів кредитними спілками асоціації західного регіону як і у 2014 році так і в 2015 році скоротилося на 9,6%. Проте, у центральному регіоні у 2015 році цей показник зменшився майже в тричі порівняно з показником за 2014 рік.

Найбільше скорочення кредитування своїх членів за 2015 рік, -12,5%, спостерігається у кредитних спілках південного регіону, тоді як за минулий рік цей регіон продемонстрував позитивну тенденцію (табл.1).

Табл.1 Темпи приросту обсягів кредитування КС – членів ВАКС по регіонах

Регіон	2012	2013	2014	2015
Західний	1,1%	4,6%	-10,6%	-9,6%
Східний	1,8%	3,0%	-41,9%	-6,1%
Центральний	8,4%	15,4%	-4,0%	-12,5%
Південний	14,8%	24,9%	15,6%	-24,5%

Внаслідок скорочення обсягів кредитування спостерігається зменшення кредитних портфельів кредитних спілок – членів ВАКС в регіонах. Найбільше зменшення кредитного портфеля відбулося в кредитних спілках західного регіону – на 7,9%. Майже таке ж скорочення портфеля спостерігається і в кредитних спілках центрального регіону – 7,3%. Незважаючи на найбільше скорочення кредитування у південному регіоні, кредитний портфель цього регіону зменшився на 5,1%. Проте, у кредитних спілках східного регіону кредитний портфель на кінець 2015 року залишився майже на рівні показника минулого року (рис.2).

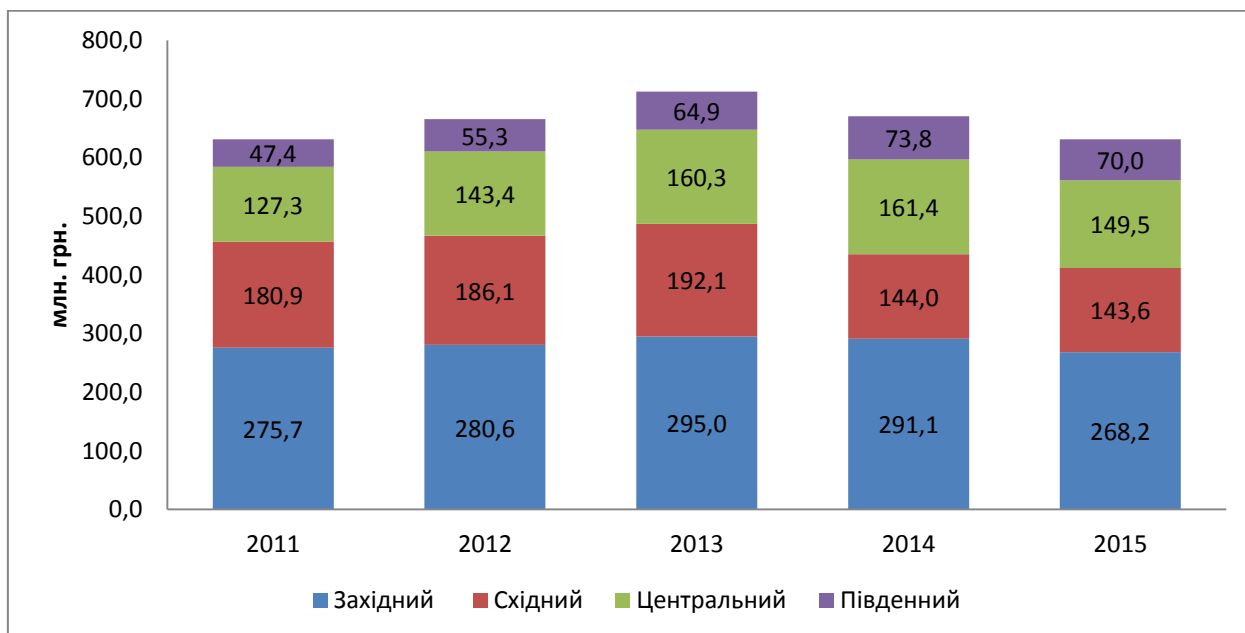

Рис.2 Динаміка кредитних портфельів КС – членів ВАКС по регіонах.

Однак, роботу кредитних спілок дуже ускладнює стрімке падіння рівня платоспроможності позичальників, що призвело до масових не платежів по кредитах. Як наслідок, спостерігається погіршення якості кредитних портфельів в деяких регіонах.

Найбільше неповернутих кредитів за 2015 рік спостерігається у кредитних спілках південного регіону, сума яких зросла на 15,8%, тоді як у 2014 році цей показник збільшився на 36,9%. Однак, питома вага простроченості у загальній сумі кредитів, наданих спілкою в регіоні займає найменшу частку – 15%.

Також, така сама частка прострочених кредитів у кредитному портфелі, 15%, спостерігається у кредитних спілках – членах ВАКС західного регіону. При цьому сума прострочених кредитів даного регіону у 2015 році зменшилася на 0,6%, тоді як у 2014 році спостерігався приріст таких кредитів на 12,4%.

Зважаючи на воєнні дії та пошук позичальників як в країні, так і за її межами, найефективнішу роботу з боржниками провели кредитні спілки східного регіону. Так, за 2015 рік сума заборгованості за простроченими та неповернутими кредитами в цьому регіоні зменшилась на 11,4%. Як наслідок, спостерігається поліпшення якості кредитного портфеля.

Кредитні спілки – члени ВАКС центрального регіону у 2015 році вели більш обережну кредитну політику, видаючи кредити лише перевіреним позичальникам. В результаті, сума прострочених кредитів цього регіону залишилась майже на рівні попереднього року. Проте, на фоні зменшення кредитного портфеля спостерігається погіршення його якості порівняно з попереднім роком. Сума прострочених кредитів центрального регіону за 2015 рік складає 18% від кредитного портфеля регіону, тоді як за 2014 рік – 16% (рис.3).

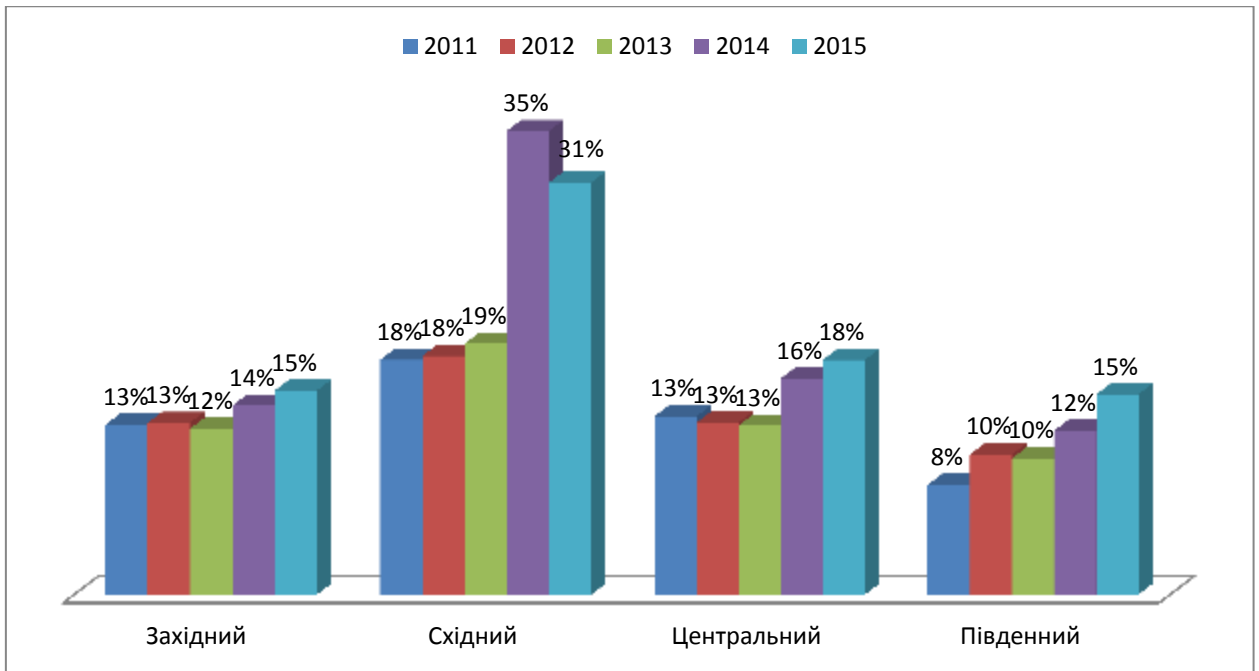

Рис.3 Динаміка показників якості кредитних портфелів КС-членів ВАКС по регіонах.

Найбільш популярними в регіонах залишаються кредити, надані на споживчі потреби, а саме: придбання техніки для дому, оплату навчання, лікування тощо. Найбільшу увагу цьому сегменту ринку приділяють кредитні спілки західного регіону – 69,4% кредитного портфеля, в той час як у східному регіоні на споживчі потреби припадає найменша частка – 59,1% від всіх наданих кредитів своїм членам.

Значну частку кредитного портфеля спілок східного регіону, порівняно з іншими регіонами, а саме 24,5%, займають кредити надані на придбання, ремонт та реконструкцію житла. Зокрема, враховуючи природно-географічні умови, найбільша частка кредитів надана на ведення селянських та фермерських господарств переважають також у спілках східного регіону - 12,3%.

Найбільша частка комерційного кредиту у кредитному портфелі зосереджена у південному регіоні - 22%, в той час як спілки інших регіонів України приділяють менше уваги цьому сегменту кредитування (рис.4).

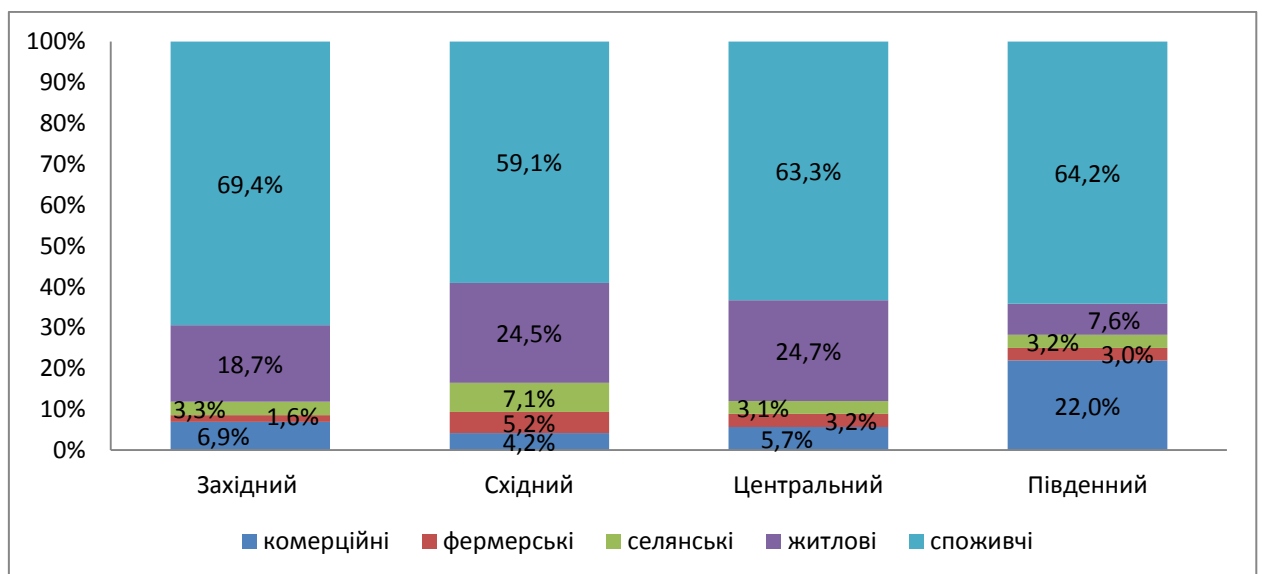

Рис.4 Структура кредитних портфелів КС-членів ВАКС по регіонах за цільовим призначення кредитів станом на 01.01.2016 року

На фоні соціально-економічних подій в країні, як в банках так і в кредитних спілках спостерігається подальший відтік вкладів. Так, у 2015 році найбільше схуд депозитний портфель кредитних спілок східного регіону – 24,9%. Зазначимо, що депозитний портфель цього регіону у 2014 році зменшився на 37,6%. Однак, найменше зменшення депозитного портфеля у 2015 році відбулося у кредитних спілках південного регіону – 4%.

Значний відтік вкладів у 2015 році спостерігається у кредитних спілках – членах ВАКС центральних та західних регіонів – 18,6% та 10,5% відповідно.

Основну частку депозитного портфеля в регіонах України займають довгострокові вклади (понад 12 місяців). Така структура портфеля свідчить про довіру вкладників до спілок та дозволяє спілкам уникнути проблем з ліквідністю та платоспроможністю (рис.5).

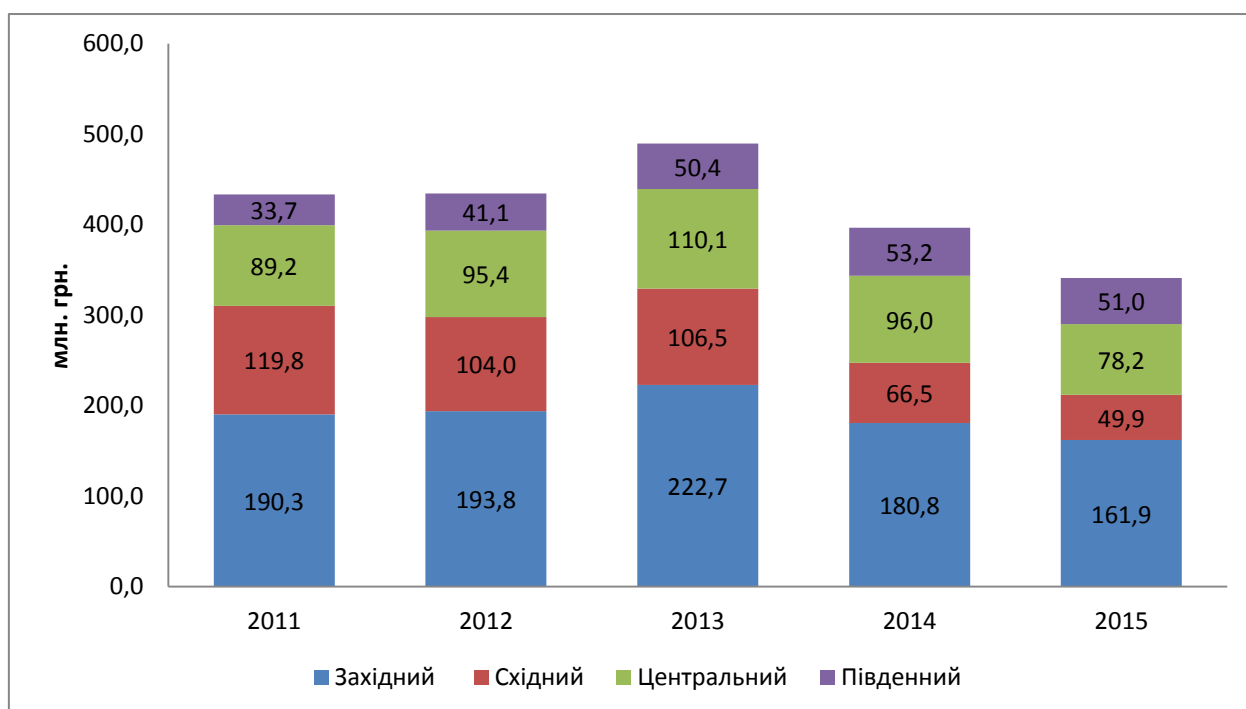

Рис.5 Динаміка депозитних портфелів КС – членів ВАКС по регіонах.

Варто зазначити, що на фоні збільшення заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами та падіннями деяких показників у регіонах, кредитні спілки - члени ВАКС продовжують збільшувати свої резервний капітал. Найбільший приріст резервного капіталу у 2015 році спостерігається в кредитних спілках південного регіону – 16,6% та на кінець року складає 80,7% всього капіталу регіону.

Найбільша частка резервного капіталу знаходиться в капіталі спілок східних регіонів – 88,2%. Зазначимо, що під час загострення бойових дій в регіоні у 2014 році капітал кредитних спілок - членів ВАКС збільшився на 3,2%, а у 2015 році - ще на 4,9%.

В той же час, найменша частка резервного капіталу припадає на кредитні спілки центрального регіону - 64,9% капіталу, при його збільшенні у 2015 році на 5,7%.

Однак, капітал кредитних спілок – членів ВАКС західного регіону у 2015 році зменшився на 2,8%. Таке зменшення капіталу в регіоні відбулося за рахунок повернення додаткових пайових внесків. При цьому резервний капітал за цей період зріс на 6,2% та займає 75,1% всього капіталу регіону (рис.6).

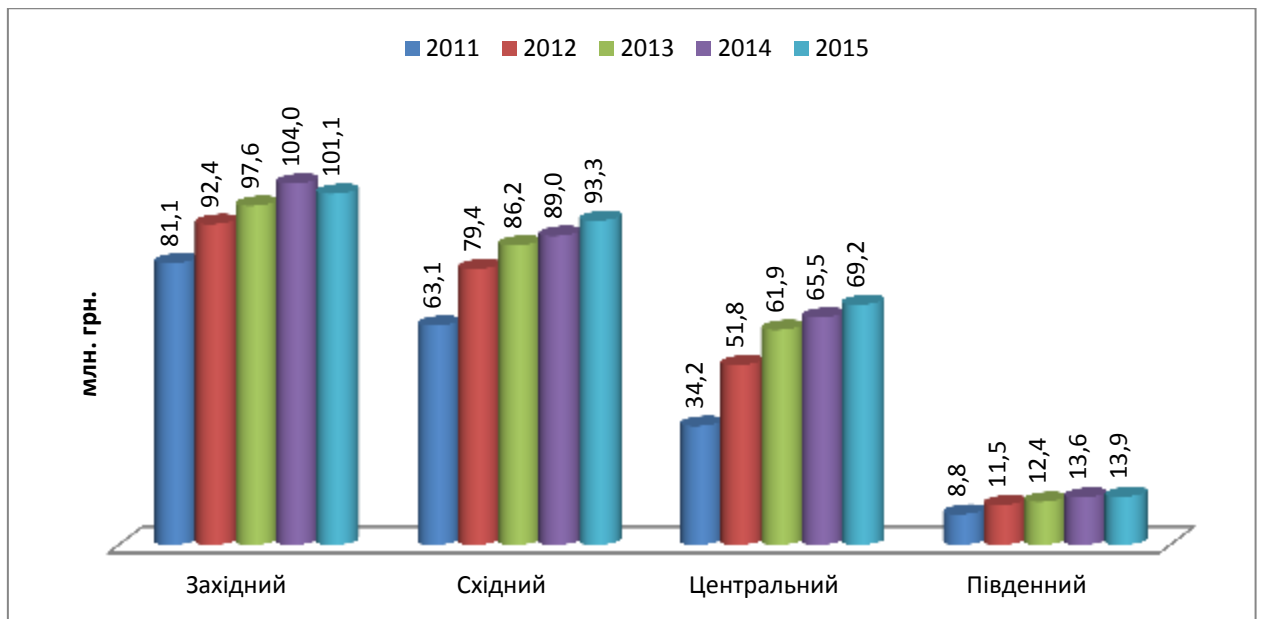

Рис. 6 Динаміка капіталу КС – членів ВАКС по регіонах.

Таким чином, фінансово-економічна криза продовжує негативно впливати на розвиток кредитних спілок України.

В той час важливо звернути увагу на те, що кредитні спілки – члени ВАКС вжили заходи для зменшення ризиків. Зокрема, вони обмежили кредитування, підвищивши вимоги для потенційних позичальників, поступово нарощують капітал, який підвищує рівень надійності і стабільності спілки та є надійним фундаментом для роботи, особливо під час кризових явищ. При цьому відчувши на собі всю складність роботи в кризових умовах, спілки проводять більш зважену кредитно-депозитну політику. А на фоні масових скорочень, заборгованості по заробітній платі, стрімкого зростання вартості життя у вигляді подорожчання навіть найнеобхіднішого, підвищення в рази плати за комунальні послуги, спостерігаємо ефективну роботу спілок з боржниками протягом 2015 року. До того ж, кредитними спілками-членами ВАКС сформовано резерв забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок у повному обсязі.

Не менш важливим є також те, що навіть в умовах подій у країні майже всім кредитним спілкам – членам ВАКС, у тому числі кредитним спілкам східного регіону, вдається виконувати свої зобов'язання перед вкладниками. В першу чергу це стало можливим завдяки дуже високому рівню капіталізації.

На сьогодні, переважна більшість кредитних спілок, навіть в умовах воєнних дій на Сході, працює стабільно. Сподіваємося, що попри усі складнощі та завдяки своєму професіоналізму та згуртованості, кредитні спілки зможуть забезпечити достатній рівень ліквідності.